

cutting through complexity™

Toezicht op Financiën

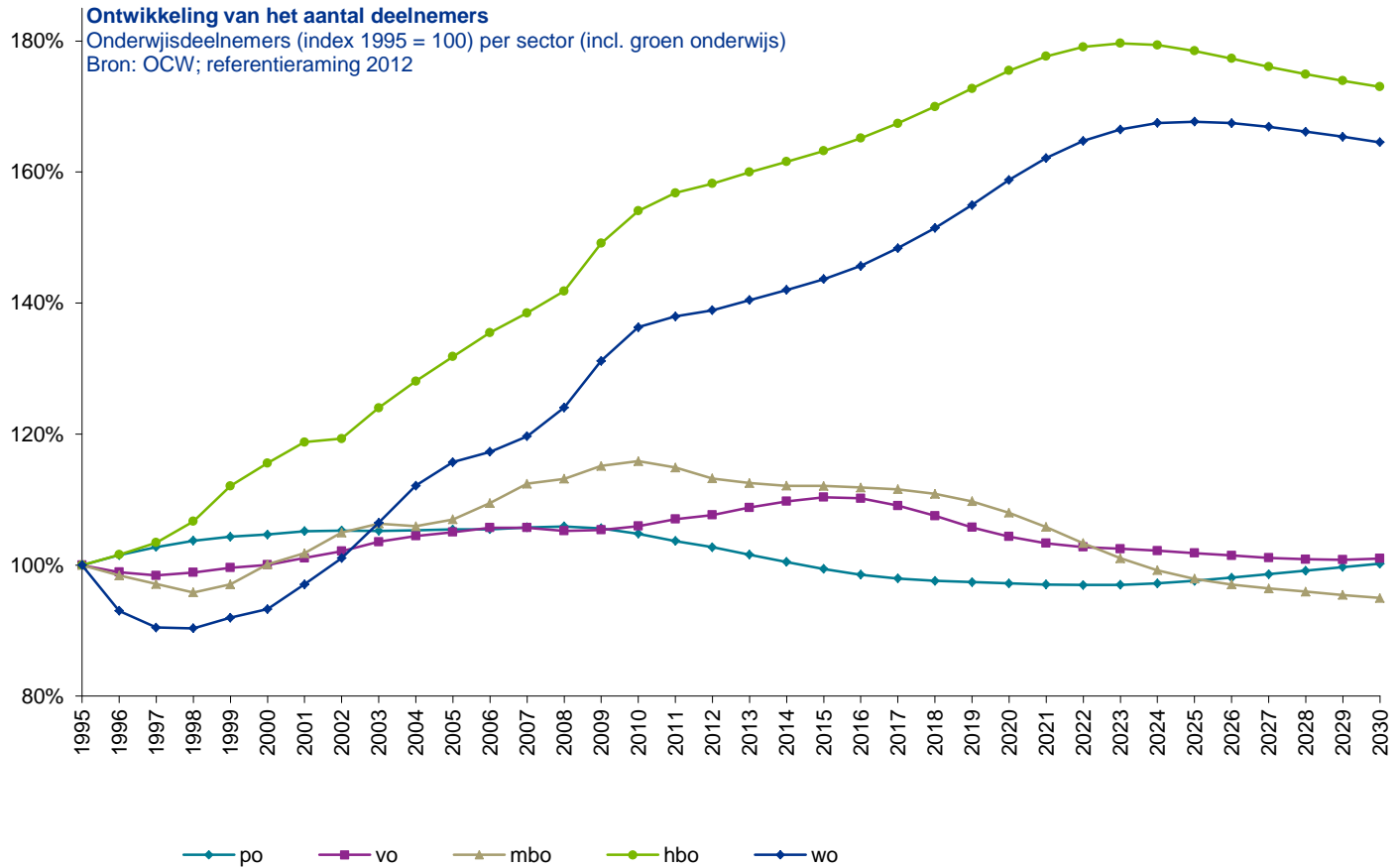
Wim Touw

17 april 2013

Agenda

- **OMGEVING**
- **FINANCIËEL MANAGEMENT**
- **SOFT CONTROLS**
- **DE ROL VAN DE ACCOUNTANT**
- **SPECIFIEKE VRAGEN**

OMGEVING

D	Onderwijs	2013	2014	2015	2016	2017	struc
	Subtotaal	313	181	326	196	196	196
17	Schrappen subsidies	0	-100	-200	-200	-200	-200
18	Beëindiging specifieke subsidies onderwijsvernieuwing groen onderwijs na 2015				-55	-55	-55
19	Leerwegondersteunend onderwijs			-15	-50	-50	-50
20	Afschaffen wettelijk verplichte maatschappelijke stages			-20	-70	-75	-75
21	Afschaffen gratis schoolboeken			-55	-185	-185	-185
22	Minder opleidingen en macrodoelmatigheid mbo					-60	-120
23	Samenvoegen kenniscentra mbo			-40	-80	-80	-80
24	Minder opleidingen hoger onderwijs (inclusief kunstopleidingen)				-70	-90	-130
25	Verminderen overhead in het hoger onderwijs		-15	-33	-50	-65	-65
26	Sociaal leenstelsel basisbeurs bachelor/masterfase hbo/wo met cohortgarantie				-15	-55	-810
27	OV-Kaart -> kortingskaart (incl mbo 18-)				-5	-45	-425
28	Effect vereenvoudiging Wet studeren is investeren		1	-9	-14	-19	-33
29	Budget motie Van Haersma Buma naar scholen ipv gemeenten			256	256	256	256
30	Verdubbeling intensivering leerkrachten vo (bèta, jong academisch)	50	50				
31	Schrappen maatregel langstudeerders (plus teruggaaf 2012)	263	220	230	230	230	230
32	Intensivering onderwijs en onderzoek		25	212	504	689	1.938

FINANCIËEL MANAGEMENT

Verantwoorden in
jaarverslagen
uitgebreider over:

- Governance
- Risicomanagement
- Toekomstgerichte informatie

Op hoofdlijnen wordt gedacht aan de volgende richtingen:

- **Governance:** elk bevoegd gezag dient in zijn jaarverslag aandacht te besteden aan de naleving van de geldende governance codes. De Raad van Toezicht dient uitgebreider en meer inhoudelijk verslag te doen van haar werkzaamheden, discussies en risico's die ze zien voor de organisatie. Ook beloningsbeleid dient daarbij de juiste aandacht te krijgen.
- **Risicobeheersings- en controlesysteem:** in het jaarverslag dient het bevoegd gezag een uiteenzetting te geven van het risicobeheersings- en controlesysteem. Nadrukkelijk wordt (nog) niet gevraagd om een 'in control' statement.
- **Toekomstperspectief:** in het jaarverslag dient een samenvatting van de meerjarenbegroting (t+3) te worden opgenomen. De rol van de accountant zal hoogst waarschijnlijk niet beperkt blijven tot een marginale toets alleen. Vanuit de Onderwijsinspectie wordt een normenkader opgesteld en opgenomen in het controleprotocol.

Verantwoorden in
jaarverslagen
uitgebreider over:

• Huisvesting

• Financiële
instrumenten

Aanvullend zullen ook een paar specifieke thema's nader worden uitgewerkt:

- **Huisvesting:** in de jaarrekening zal meer informatie worden opgenomen om inzicht in de waardering te geven. Tevens zal in het jaarverslag aan huisvesting en de mogelijke risico's aandacht moeten worden besteed.
- **Financiële instrumenten:** inzake financiële instrumenten is de geldende regelgeving vastgelegd in de regeling 'Beleggen en Belenen'. Hierin is zowel vastgelegd hetgeen wat is toegestaan als de manier waarop over het gevoerde treasurybeleid in het jaarverslag dient te worden verantwoord. Toch zal naar aanleiding van een recente inventarisatie van de Onderwijsinspectie enkele aanpassingen worden doorgevoerd, met name ter verduidelijking van de bestaande regels.

Op welke manier spelen deze aanbevelingen een rol in uw organisatie?

Strategisch

**Beslissings-
ondersteuning**

Tactisch

**Planning,
budgetteren &
prognoses**

**Rapporteren &
analyse**

Operationeel

**Gestandaardi-
seerde systemen**

**Beheer-
organisatie**

**Gestandaardi-
seerde data en
processen**

SOFT CONTROLS

Risico's

Interne beheersing

Hard controls	Procedures		Functiescheiding		Maatregelen			
	Risicoanalyse		Fysieke beveiliging		Interne controle			
Soft-control instrumenten	Trainingen		Monitoring		Klokkenluiderregeling		Pre-employment screening	
	Gedragcode		Functioneringsgesprekken		Bewuswordingsactiviteiten			
Soft-controls (basisset)	Handhaving		Helderheid		Uitvoerbaarheid		Betrokkenheid	
	Transparantie		Voorbeeldgedrag		Aanspreekbaarheid		Bespreekbaarheid	

Juiste mix van harde en
zachte beheersingsfactoren

Onderwijsinstellingen hebben over het algemeen diverse procedures, gedragscodes en regelingen getroffen om de integriteit te waarborgen.

- **Welke regelingen gelden er binnen uw werkring?**
- **Worden deze actief onder de aandacht gebracht?**

Soft Controls

- 1. In welke mate is uw leidinggevende bereid om in de besluitvorming de kernwaarden van de uw instelling te laten prevaleren boven andere waarde?**
- 2. Is het voor de medewerkers zichtbaar dat uw leidinggevende een positief effect heeft op de controleomgeving door te voldoen aan de 'eigen' standaarden?**
- 3. In welke mate stimuleert uw leidinggevende om dilemma's te bespreken of om kritiek te uiten rondom onzekerheden over de getrouwheid van de administratie/of overige onregelmatigheden ten aanzien van bijvoorbeeld financieel beleid, wetenschappelijke integriteit, declaraties etc?**
- 4. In welke mate is uw leidinggevende competent bij het inschatten en het beheersen van de risico's die de organisatie loopt?**
- 5. Wordt ongewenst gedrag rondom de interne beheersing van de organisatie zichtbaar gesanctioneerd?**

DE ROL VAN DE ACCOUNTANT

Wettelijk kader?

- ✓ **Regeling Jaarverslag Onderwijs (RJO)**
 - ✓ regelt bijvoorbeeld de BAPO
- ✓ **Titel 9 BW2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving**
- ✓ **RJ 400 (richtlijnen aangaande het jaarverslag)**
- ✓ **RJ 640 (richtlijn inzake organisaties zonder winstoogmerk)**
- ✓ **RJ 660 (richtlijnen voor Onderwijsinstellingen)**

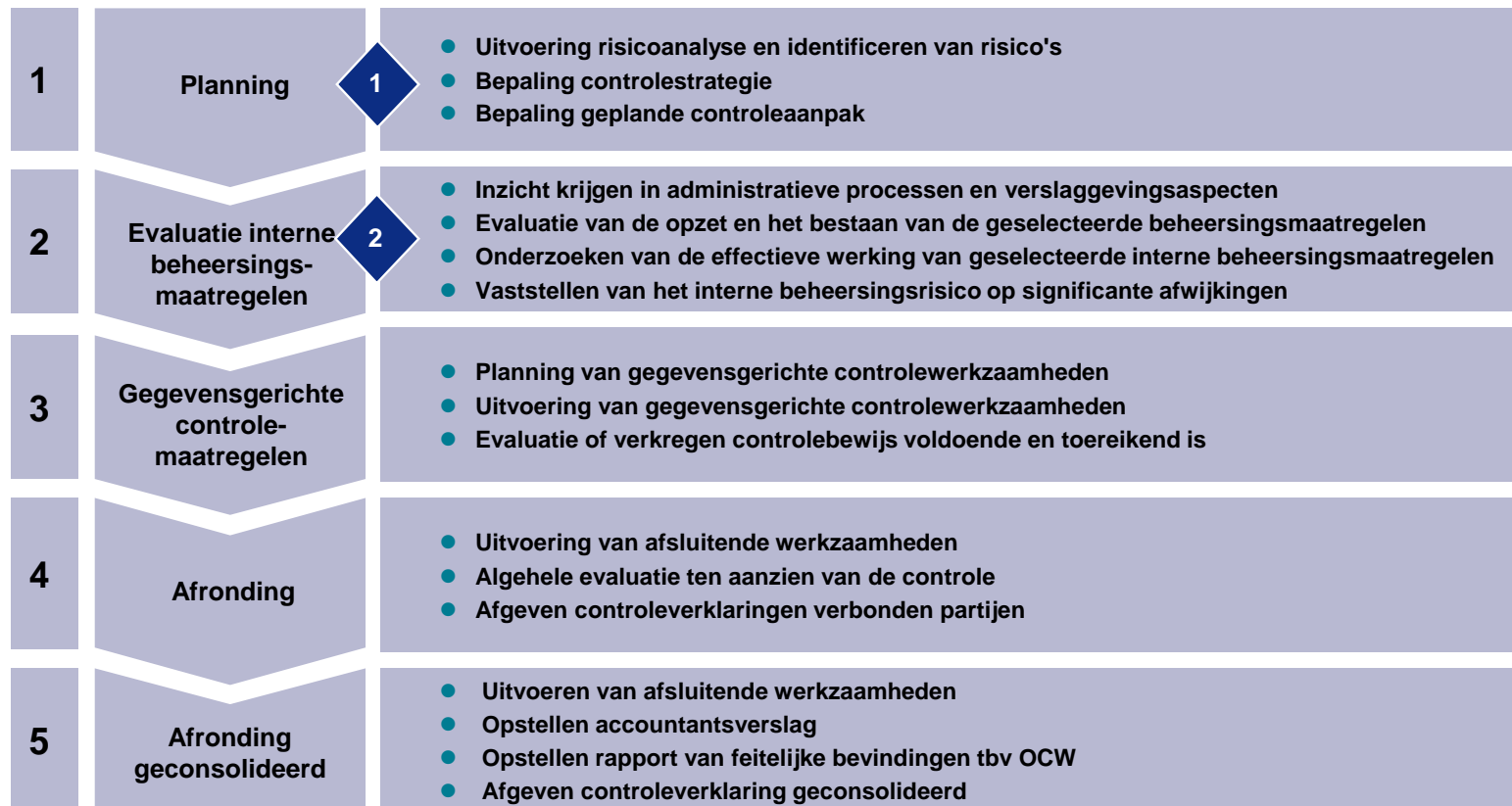
Vraag:

Bent u bekend met deze wet- en regelgeving? Zo nee, welke niet?

Wat vindt u het meest complex? Zo ja waarom?

- **Controle van de (geconsolideerde) jaarrekening**
- **Specifieke aandachtspunten vanuit het controleprotocol OCW**
 - **Rechtmatigheid**
 - **Treasurystatuut**
 - **Aanbestedingsregels**
- **Bekostigingsgegevens**
- **Overige subsidies**
 - **Ministerie van OCW**
 - **Gemeente**
 - **Overige**

5 fasen in onze
controleaanpak EUR en
verbonden partijen

1 Voorlopige beslissing voor uitvoering van gegevensgerichte controle van posten

2 Bevestiging van beslissing voor uitvoering van systeem of gegevensgerichte controle van stromen en posten

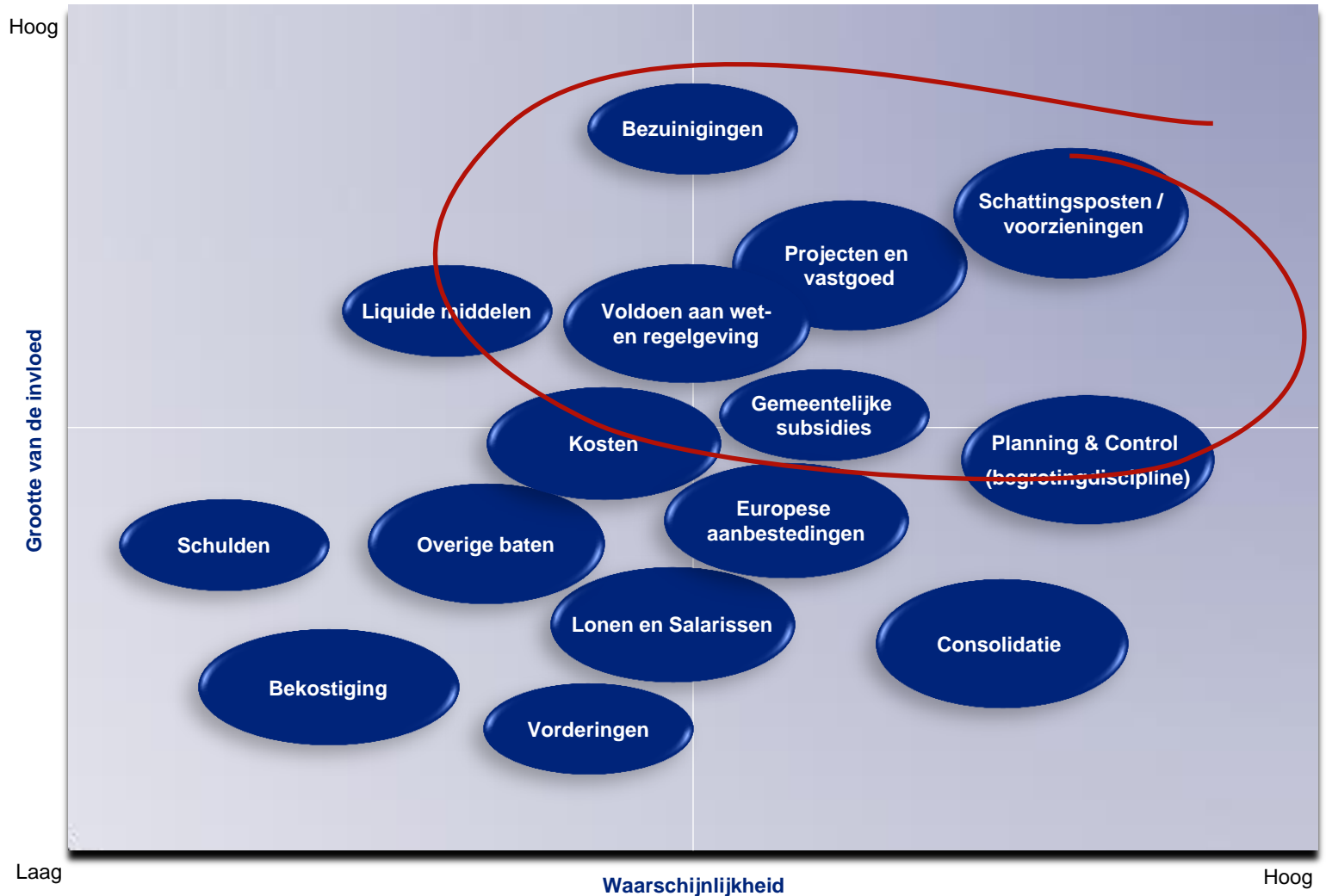
Onze inschatting van controlerisico's en de daaraan gerelateerde focus in de controle is hieronder weergegeven (vóór interne controle maatregelen):

Onze controle is gericht op risico's, focus op:

- Rechtmatigheid van bestedingen (waaronder Europese aanbestedingen en geormerkte subsidies)
- Schattingsposten / voorzieningen
- Gemeentelijke subsidies
- Voorzieningen

Gebieden met een laag risico zijn:

- Bekostiging (rijksbijdrage m.u.v. doelsubsidies)
- Vorderingen

Welke bevindingen rapporteert uw accountant?

ACCOUNTANTSCONTROLE – veel voorkomende bevindingen

1. de jaarafsluiting was vertraagd doordat op enkele onderdelen niet met de vereiste kwaliteit de balansdossiers met analyses waren aangeleverd;
2. samenhang totstandkoming jaarverslag en jaarrekening als geheel voor verbetering vatbaar;
3. controleverschillen geconstateerd waardoor diverse correcties hebben plaatsgevonden; resultaat uiteindelijk belangrijk anders dan voor controle;
4. mede door het ontbreken van tussentijdse periodeafsluitingen blijft uitzoekwerk te lang liggen (tussenrekeningen);
5. de inrichting van de geautomatiseerde omgeving maakt het niet mogelijk gebruik te maken van automated controls waardoor de controle minder efficiënt en op een gegevensgerichte wijze diende te worden uitgevoerd;
6. als gevolg van het niet naleven van maatregelen van interne controle, het ontbreken daarvan of het niet zichtbaar vastleggen daarvan kon niet gesteund kon worden op maatregelen van interne controle op het inkoopproces.

- **BAPO**
- **Matching van subsidies en prestaties**
- **Doordecentralisatie huisvesting?**

VRAGEN?